

Instantia Crucis

„Înțelegerea este, până la urmă, scopul științei – iar știința este mult mai mult decât un calcul mecanic, lipsit de înțelegere.”

Roger Penrose

O simplificare dramatică a relației omului cu lumea decojește o dihotomie funcțională: condiția umană întemeiază economia, iar natura umană determină politica.

Premodernii au sperat să se salveze de trăirea dualității punând economia pe seama imperiului necesității, iar politica pe seama imperiului libertății. Ei aproximau disjungerile cu ingenuitatea specifică ființelor destinate să evolueze dincolo de bine și de rău, în reperatele lumii permise dincoace de Olimp. Era, până la urmă, vorba de o fugă din context, un fel de inconsecvență scuzabilă în baza idealului fericirii, pentru atingerea căruia orice se înfățișa ca fiind de folos, chiar și reducățiile de sens. Viața privată și viața publică, fie și cu reguli diferite de ordonare, erau, până la urmă, pentru antici fețele aceleiași monede a existenței umane.

Raționalizarea, ca funcție a validității gândurilor și faptelor, asumată de moderni, în loc să dilueze dilema, i-a mărit gradul de complexitate: necesitatea s-a așezat la fundamentul bogăției, iar libertatea a legitimat instrumentalizarea puterii. Noua Atlantidă a modernității iluministe s-a format pe asumția că bogăția este conținutul firesc al proprietății, în timp ce puterea are o misiune sacră de a organiza libertatea ca jandarm al proprietății. Libertatea se mișcă de acum pe culoarele dreptului de proprietate cu aceleași vehicule de care beneficia sclavul vechilor greci când era socotit ca parte naturală a familiei stăpânului.

Prin proprietate, libertatea ia chip individual, pierzând însă chipul social. Din ordinea publică, firească substanței ei, trece în ordinea privată.

Concluzia, care se vrea doar logică, nu și morală, este că fericirea se dovedește o consecință a proprietății. Guvernarea, ca expresie acțională a politicii, s-a raționalizat deplin pentru că se ocupă de ceva ponderabil: condiția umană. Ceea ce i-a fost destinația primă, natura umană, ca sumă de imponderabile hobbesiene, rămâne cel mult în filigran.

Pentru moderni percepția se tulbură când ezită să modereze ereziile explicative pentru sursele bogăției și proprietății. Pe traseul conceptual al proprietății ca furt și cel al bogăției ca împlinire umană, dilemele s-au sulfurizat ideologic. Ordinea privată s-a centrat pe individ, iar acesta a devenit terenul de luptă dintre condiția umană și natura umană. Trajectoriile necesității și libertății s-au proiectat pe o bandă Möbius. Complementaritatea naturală individ – societate, privat-public s-a ipostaziat temporal în principiu

de ordine conflictuală. De o parte, prevalența socială asupra individualului și, pe de altă parte, extensia privatului în zona bunurilor publice.

Înstrăinarea naturii umane de condiția umană este păcatul originar al iluminismului din care a rezultat fratricidul modern dintre capitalism și comunism. În fapt, a fost tragedia, pusă în operă de ideologia modernă a fragmentării unității vieții umane, a funcționalizării unor tipare autarhice de evoluție a componentelor complementare ale vieții. Viața nu se judecă în termeni de prevalență a imponderabilelor ei ce definesc zona privată și zona publică. Este vorba de o ordine de relevanță, și nu de prevalență. Teritoriul necesității și teritoriul libertății au esență relativă infailibilă ținând de principiul antropocentric al universului. Împrejmuirea lor pentru a legitima ideile acțiunii politice este contranaturală, viața fiind un proces unic și unitar. Orice tentativă de a absolutiza o latură a sa nu creează doar monștri ce pretind să domine lumea, ci și se șubrezesc bazele vieții, pe lângă extincția civilizației ca expresie a naturii umane.

Suprapunerea modernă a relației bogăție-proprietate peste relația naturală dintre necesitate și libertate este mai mult decât o schimbare de context; este chiar alterarea contextului natural al vieții. Ieșirea de sub imperiul necesității prin proprietate și cucerirea imperiului libertății prin bogăție, ca și oricare altă combinație obținută prin substituirea termenilor de referință susțin iluzia traversării granițelor dintre condiția umană și natura umană. Doar că rezultatul este, în intervalul modern, o falsificare a funcțiilor-obiectiv: politica ocupându-se de economie, economia produce și distribuie putere. Se ajunge la o fază imposibilă în care libertatea predefinește necesitățile, cu limita la care există libertatea necesităților, eventual în maniera corectitudinii politice, iar necesitățile sunt substituite de libertățile politice, ceea ce ar însemna ca natura umană să fie chiar condiția umană.

Visul marxist al eliberării muncii se împlinește sub forma alterării vieții: necesitatea se absolutizează, iar libertatea se relativizează.

Imperiul necesității se organizează în jurul principiului libertății absolute, iar imperiul libertății devine fenomenul accidental al împlinirii necesităților. Coexistența lor înseamnă ieșirea apocaliptică din context. Adică din contextul vieții.

Vitae veritas non sequitur.

Sumar

Managementul riscului de rată a dobânzii prin utilizarea metodologiei gap-ului de durată		Contribuții la definirea profilurilor manageriale	
■ Dan Armeanu, Florentina-Olivia Bălu, Carmen Obreja	3	■ Dan Constantinescu	37
Produsele organice în laboratorul marketingului ecologic		Regimul contractelor în curs de executare în procedura insolvenței	
■ Victor Danciu	11	■ Cornelia Lefter, Ana Maria Lupulescu	45
Considerații cu privire la rolul băncilor străine în îmbunătățirea performanțelor sistemului bancar românesc		Tendențe majore în dezvoltarea unui sistem informațional de marketing	
■ Daniel Bădulescu	21	■ Gheorghe Orzan, Iuliana Cetină, Nora Mihail	51
Analiza ratei șomajului utilizând metode econometrice		Posibilități de implementare a contabilității verzi în cadrul metodei ABC (Activity-Based Costing) în România	
■ Elena Bugudui	31	■ Sorinel Căpușneanu	57

Notă: Autorii sunt responsabili de clarificarea dreptului de utilizare a informațiilor cuprinse în articole.

Revizie text: Gabriela Ochiană
Tehnoredactare computerizată:
Nicoleta Bobocea
Grafică: Alexandru Ion
Difuzare și abonamente:
Viorela Petrici (021/312.22.48 – int. 24)

Indexări în baze de date:
Research Papers in Economics (RePEc)
<http://www.ideas.repec.org>
Directory of Open Access Journals (DOAJ)
<http://www.doaj.org>
CNCSIS categoria B+

www.economieteoreticasiaplicata.ro; www.ectap.ro
Recepție texte: economia.ta@edeconomica.com